

Изази сваког

www.umetvrtka у недељи

Цијена за Аустро-Угарску: на годину К 3 20
на по године К 1 80
на четврт. год. К — 80
За друге земље: на годину 5 круна. Поједи-
ни бројеви 10 пот.

СРПСКО КОЛО

НАРОДНИ ЛИСТ

Огласи рачунају се по
цјеновнику. Ако се ви-
ше од три пута увр-
штају, рачунају се је-
дним фтниније

Уредништво се налази у
Николићевој улици бр. 8.
Писма се шаљу уредни-
штву „СРПСКОГ КОЛА
народног листа“. Руко-
писи се не враћају.

Издаје: Друштво „Српско Коло“ (д.-д.)

Уређује: Уредништво „Србобрана“

Ми и народ.

Једном се не могу никад начудити код наших ратара. У свом приватном животу, у свом сеоском друштву српски ратар управо презире човјека хвалисава, брбљава, који много и лако обећава.

Блебетало, лажа, брбло — тако он зове те људе, и ништа им не вјерује. Он воли човјека озбиљна, који мало говори, а много ради; мало обећава, али обећано испуњава; не хвалише се и не прчи, ван се држи скромно. Тако ратар у приватном животу. И ово је једна врло лијепа страна нашег ратара. На њој се може много тога чврстог сазидати.

И зато би свако морао помислити, да је наш ратар такав и у политици: да презире оне који обећавају народу олако златна брда; да се не поводи за онима који се лупају у прса и вичу, како су они највећи и једини пријатељи народни; да се гади оних који сваког другог што не мисли као они, називају доповом, ружећи га горе од најјезичније бабе.

Ко позна ратара по оном горе, морао би мислити да је исти и у политици. Камо наше лијепе среће, да је тако. Али ту долази оно чуђење моје. Ратар је у политици посве другачији. Он се ту прелако да завести од свакојаких лажа, који му обећавају, и што не тражи, како вели војвода Драшко за лукавог дужда латинског. Никакво обећање у политици не чини му се немогуће. Ко му више обећа, за тим он више иде.

Кад су кортеши радикалски размилили се били кроз народ и дерали се, како ће подијелити манастирске земље међу народ, како ће од Георгија Бранковића, покојног патријарха одузети Даљ, Борово и Бијело Брдо, па то исто учинити с њима, како ће укинути парохијал, ратар им је викао: Живјели, ми смо ваши, с вама и у гору и у воду! Кад оне тобожње социјалисте иду по Војводини од села до села и обећавају диобу све земље, неки рај на земљи, говоре како неће бити у њиховој држави чиновника, попова, војске, пореза, и шта ја све знам, ратар мисли да је то светиња, једна света истина.

Па да барем овакви људи рекну, да ће њихова обећања бити испуњена за каквих 500 година, хајде-де. Али они говоре тако магловито, као да ће све сутра бити што они обећавају, чим они добију већину у сабору. И наш иначе озбиљни, трезвени ратар, који зна како је тешко једну њиву удобрити, добру стоку отхранити, једну зградицу саградити, мисли, да се друштво људско и држава може тако лако преобразити. Зашто то? Ја мислим зато, што ратар господу и државу држи за неке чудотворце. Он је на своје очи гледао, како држава и господа раде шта хоће, стварају законе, укидају их, руше, газе, па мисли да они могу све што хоће.

А ово је велико наше зло. Знамо ево, шта су радикали обећавали учинити, кад преузму владу у нашој народној аутономији. Па дошли су на њу и шта се догодило. Остао парохијал; манастири нису подијељени, него њихову земљу узимају у закуп туђинци, а од закупнине добивају калуђери лијепе плаће, сијасет штокаквих чиновника вуку други дио прихода, трећи дио поједоше чланови Саборског Одбора, идући по комисијама, а маљушни дио преостаје за српску школу и цркву; по Даљу се опет шири патријарх.

И сад је настало зло. Народ је преварен и огорчен. Сад не вјерују никоме, па је тиме ометено и онима да раде у народу, који долазе к њему с најчистијим жељама, најпоштенијим намјерама и најбољом вољом за озбиљни народни рад, без великих ријечи и без торба набијених обећањима.

Јер народ није дијете, кога можеш заварати обећањима. Народ памти што му обећаш, а не заборавља као дијете, да га опет можеш преварити новим обећањем. Народу се мора поштено рећи, што се може, а што не може; шта је могуће одмах, а шта у даљем и најдаљем времену. Боље је имати мање људи у сабору, али озбиљних и свјесних, који знаду шта могу и хоће, него војску људи намамљених сваковрсним неиспуњивим обећањима, која ће прснути на сва четири вјетра, чим види, да од обећања нема ништа.

Чувајте и остављајте свани број овога листа, јер ће вам требати и послјије, да га читате.

Зато ми нисмо нигда и нећемо ни у будуће обећавати немогућег народу ни у државној политици, ни у нашој народној црквеној автономии. За нас народ није дијете, није ствар, о којој ће се надлицитиривати политичари. Народ је нама друштво, састављено из људи зрелих и озбиљних, које је срамота варати; из наше браће, којој се не смије лагати; народ је нама извор из ког смо и ми потекли, наш отац и маи, који нас родише. Зато нећемо народа варати, обмањивати, замамљивати лажним обећањима, да се преко његових измучених леђа попнемо до господства, части и блага свјетског. Ми ћемо бити свом народу искрени, као брату или родитељу; ми ћемо му рећи све његове добре и рђаве стране; ми ћемо му казивати само једно: све што је могуће учинићемо и сами, и преко државе и преко народне црквене автономии за тебе, народе, јер чинећи то за тебе, чинимо и за се, јер и ми смо народ. Нећемо ти ласкати, подваљивати, опанак љубити, како ти је рекао на једном збору неки радикални првак, који те је други пут у друштву, кад ниси чуо, назвао марвом. Ти ниси за нас марва, али ни Бог безгрешни. Ти си човјек као и ми сви, имаш мана и добрих страна, помагаћемо ти да се лишиш првих, и да умножиш друге, волећи те као брата човјека, као и себе, корећи те и хвалећи, кад заслужиш, као што то чинимо и из себе.

Коме се све ово чини мало, не мора бити с нама. Никога не силимо и не називамо издајцом и лоповом, ако неће с нама. Није нас све Бог створио на један калуп, па не могу сви бити ни самосталци, ако смо то ми. Једино морамо сви настојати да будемо што врједнији, просвјећенији, богатији и поштенији. У том сви Срби морају бити странка једна.

Ко хоће с нама након овог, што рекосмо, нека нам приђе. Биће му топло у нашем друштву, у ком влада српска љубав и братство.

А.

Сељаци и новац.

Кадгод ми говоримо о каквој мани Србина сељака, морамо имати више тога на уму: Прво то, да је Србин ратар великом већином неписмен, а и они писмени да су слабо просвјећени. Друго то, да је Србин сељак стотинама година живео у највећој беди, најпре у ропству старе српске властеле, па онда Турака, и најзад официра граничарских, рђава чиновништва и спахија у неким крајевима. А беда и ропство убијају душу и добар осећај. У беди и ропству човек лако огруби, постане немилосрдан, превише себирад и лако занемари све, осим оног што је потребно да се нахрани.

Није стога чудо, ако сељак не мари за оне ствари, које се не тичу толико баш њега самог главом, него свега народа; није чудо, ако наш тежак много пута за помоћ малу или новац поклони се пред силом, у незнању изда народну ствар; није чудо, ако се много пута држи на страни силе против слабих и малених, мањих од њега, ако држи уз рђаву насилну господу и насилну власт.

Јер, колико је наш ратар заостао био у свему, могао би и горих ствари чинити, а да му не смеш много замерати?

Зато ми сви добро знамо, како су понегде ратари за какву малу корист: цестицу, потпорицу за цркву или школу, и слично, код избора држали уз рђаву владу; да су многи за 20 К гласали за најгоре непријатеље нашег народа, а да друго и не спомињемо.

Но и то се мења. Српски тежак уочује већ, да је корист свију српских крајева преча од користи једног краја, и да је корист свију Срба претежнија од користи појединца. Дошао је до тог српски ратар читајући, мислећи, слушајући поучне речи просвјећених људи. Па тако ми сада, хвала Богу, знамо примера, као из котара вргомоског на пример, где неки ратари добиваху 200 К да гласају за радикала 1908. године, па они то нису хтели учинити. Ми знамо, како су последње две године многи Срби ратари волели и глобе свакојаке плаћати, него дати руку Рауховим слугама, да ће бити уз Рауха.

Срби ратари дошли су до тог, да народ није врсна одржати на животу милостиња и добра воља силника, него једино његова марљивост, поштење, чисти образ и чврстоћа његове душе, коју ништа није врсно савити или скршити.

Но ми знадемо још један красан пример за то. Сељаци у парохији Српска Капела крај Беловара наумили су били пред неку годину да праве нови стан свом попу. Зато им је већ пре била одређена и потпора од владе. Они су требали, чим скупе оно, што су на се распорезали за градњу, замолити од владе, да им даде ону већ пре одређену потпору. Али у то је дошао Раух. И ти српски сељаци били су толико поносити и толико несечични, те су закључили, да од једног Рауха неће молити потпоре за српску цркву, од човека који пљује на све српско, па и на српску веру и цркву. Они су били одлучили, да и ону своту, коју је влада обећала, сами распорезу на се и саграде стан једино својим новчаним средствима.

Ови Срби ратари били су и претерани у овом, јер она потпора владина није ишла из Раухова џепа, него из џепа целе земље, дакле и њихова. Они не би били погрешили, да су

тражили што их по праву спада. Они би погрешили једино онда, кад би били обећали бити Рауховци за ту потпору. Али, док то не би учинили, могли би чиста образа онај новац молити, јер их спада по закону.

Видите, ви нека српска господо, што увек знате само ружити Србина ратара, како он уме бити поносит, несобичан, како њему новац и трбух нису пречи од свега. Није он лакоуман, да презире новац и разбацује се њиме, него је човек паметан и озбиљан, који зна шта новац вреди, па га и поштује. Али није му зато новац све на свету. Образ, поштење, корист народна преча је ратару српском од новца ма каква и ма коликог. Јер, човек вредан, радин, штедљив и честит стећи ће поштено новац и имање. Али новцем се не купи образ и понос људски и народни.

И док је оваки Србин ратар, та језгра српског народа, ми без икаквог колебања и сумњања велимо: Ничега се не бојимо и будућност је наша. а.

Богаташ и убоги Лазар.

— Глад ме мори, дај ми јести, ако ти је душа драга! —
А богаташ пир пирује,
презире га, не слуша га.

— Глад ме мори, дај ми чега, невоља ми преголема! —
А богаташ свега има,
ал' милости само нема.

— Дај ми само мрве оне што са стола падну твога! —
А богаташ има тога,
ал' је срца каменога.

Нећу даље, грози ми се,
задрхће ми душа жива,
кад се сетим, да и данас овде, онде тако бива.

Нећу даље; знамо причу,
што је Христос људ'ма дао;
знамо, знамо, богаташ се,
али касно, покајао.

А богат је онај свако,
ком претече кора хлеба;
а грешан је јако, ако
не учини с њом што треба.

† Змај Јован Јовановић.

Сремски самосталци.

За који дан ће по црквеним општинама бити изложене листине бирача, да их сви могу видети, па захтевати, да се унесе онај, који има права, а брише, који нема. Упозоримо наше пријатеље, да добро припазе на листине, а особито тамо, где су у општини радикали. Сваки пунолетан и члан црквене општине, који није кажњен и који је платио парохијал, има по закону право гласа. *Ко није платио парохијал, нека га одмах плати!*

Чим листине буду у реду, обавиће се *избор изборника*. Договорите се одмах о листини изборника и бирајте само *поузданије људе*, који на избору неће оманути. Не обећавајте се никоме, док не чујете ко је званични кандидат српске народне самосталне странке. А њега бирајте сложено, сви до последњег човека. Избори су на прагу. На посао дакле!

Русија.

Најстарија прошлост Руса.

Ти Руси што су живјели у Христово вријеме на подножју Карпата, нису били народ дивљи. Били су они људи, који су већ добрано коракнули напријед. Једино нијесу знали за писмо ни књигу. Из раскопанних гробова види се, да нису ишли голишави, него обучени у добру одјећу, и то од платна, сукна и коже. Ријетко се гдје нађе свиле. Женске су носиле прстење, минђуше, гривне око врата, наруквице, ђердане од ђинђува. Већина ових накита је од бронзе, бакра и сребра.

Код мушкараца налазе у кожним појасевима мале ножеве, кремен и огњило. Обућа се не налази често, а кожна је, као неке полупципеле.

Оружје у старих Руса било је овакво: на глави шлем, на трупу оклоп од жице, у рукама мач, сабља, копље, стријела. Мач је био дуг, двосјечан, тешка дршка. Сабље су биле дуге, криве, оштре само с једне стране. Копља знаду бити врло велика.

Стари Словени и Руси нису били народ селилачки, скитнички, него народ који станује стално на једном мјесту и обрађује земљу. То се види по том, што у гробовима из времена прије Христа налазимо српове и поугљењено жито. Дакле сијали су сваковрсна жита и жели их. А то раде само стално настањени народи. Одјећу су правили од коже и од вуне, у гробовима налазимо ножице (маказе) за шишање оваца и кости многих домаћих животиња. Скоро свуда у гробовима налазимо мамузе.

Дакле бавили су се и сточарством. Из мрежа за хватање риба, сачама притврђених на њих, да боље тону и рибарских остава (копаља) видимо, да су се бавили и рибарством. Све се то налази у гробовима. У једном гробу нашли су учењаци ковачки алат. Дакле, већ у то доба бавили су се Словени, а онда и Руси, занатом. Да су се разумјели у тесарство (дунђерски занат), столарство, види се по том, како су тесали мртвачке сандуке и правили читаве мале кућице у гробницама. У свима гробовима има глинене посуде. Дакле ни грнчарски, лончарски посао није им био непознат.

Ратарство, сточарство, рибарство, пчеларство, лов на птице и звјерад, све су то били послови, које су добро разумјели Руси већ у доба прије Христа. А осим тога, видјесмо да су се бавили и занатима.

Стари Рус би запалио шуму, искрчио пањеве и посијао жито неколико пута узастопце. Кад би земља измршављела, он би кренуо даље у шуму и радио то исто. А могло се, јер је народа било мало, а земље без краја и конца.

У та времена већ је Рус орао земљу, додуше не плугом, него ралицом. Има и сад крајева у Русији, а и у српском народу, гдје се још оре ралицом.

Већ у старо доба Руси су и трговали. Они који су живјели сјеверно нису имали доста жита, али било је у њих превише свакојаких кожа, лов био преобилан, соли у језерима без мјере. Они на југу опет имали су жита и сувише, а мало оног у чему је обиловао сјевер. И тако су се већ онда састајали у градовима на вашаре, те измјењивали своју робу, трампили. Јер новаца тада још није било у Руса, трампили су робу за робу, ја теби коже, мед, сол, ти мени жито, оружје итд.

Руси су тада трговали и са другим народима, особито са Грцима, који су заузимали обале Црног Мора, јужне крајеве садање Русије. На сјеверу трговали су с Нијемцима и Финцима и Чудима.

У садањој источној Русији становали су негдје од рођења Христова до 8 вијека послје Христа Бугари и имали моћно царство. Њихов главни град био је тамо негдје гдје је сад велики руски град Казан. Од Арапа примили су ваљда у 8 вијеку муслиманску вјеру. Један паметни Арапин, именован Ибн-Фоцлан путовао је тада у земљу бугарску, описао је, а особито њихов богати главни град. Па између осталог он описује, како су са тима Бугарима у велико трговали Словени, Руси. Руски трговци становали су стално у главном бугарском граду, у ком је било преко 10.000 душа. Бугари су ишли и у руске земље и тамо трговали.

Грчки опет учени људи из тога доба спомињу, да су Руси трговали с њима. Касније, кад је Цариград постао главни град грчки, долазили су Руси и уњ по трговачким пословима.

У деветом вијеку по Христу већ је у Русији било овећих градова, у којима је цвјетала трговина. Такви су градови били Кијев, прозван „мајка руских градова“ и Велики Новгород (Нови град). Градови су били обграђени дрвеним зидовима или земљаним насипима, на којима су стајале оборужане страже.

Ми смо проговорили нешто опширније о овом, јер и ми смо Словени, и нас се ово тиче. Нека види Србин ратар, како су његови пра-дједови већ пред 2000 година били људи радни и напреднији од многих својих сусједа. Кад упремо добро, бићемо и ми напреднији од својих комшија. Ваља само учити и радити.

б.

Привреда.

Правила за пролетње наводњавање ливада.

1. Не наводњавај ливаду пре но што се добро не просуши. Ливаде су иначе с пролећа влажне, па кад се још на њих пусти вода, онда сасвим прозукну. Дакле ливада мора остати сува, све док не избије прва трава.

2. При пролетњем наводњавању не само што мора да је земља потпуно одмрзла, него и вода мора бити топлија од ваздуха. Ако то није случај, онда ће трава да залади и застаће у порасту. *Најбоље време за наводњавање јесте месец април.* Према положају ливаде и према поднебљу краја, време наводњавања пада различито, — у прву или другу половину априла или у прву половину маја.

3. Наводњавање не треба вршити кад дува север или кошава, јер је у већини случајева штетно. Такође, за време дуготрајних пролетњих киша, не треба наводњавати.

4. Наступе ли позни мразеви у априлу и мају, онда треба наводњавати у вече да би се спречио ноћни мраз, или из јутра, кад је слана покрила траву. У такво време најбоље је да цела ливада под водом лежи.

5. У колико трава буја, у толико мање треба да буде воде на ливади. На неколико недеља пре косидбе треба сасвим обуставити наводњавање, како би ливада у доба кошења била сува и не би покошена трава трулела на мокрој земљи.

6. У колико је тле ливаде пропустљивије, у толико чешће треба ливаду наводњавати, а у колико је теже и непропустљивије, у толико ређе. Но ипак код тешких и смолничавих ливада не треба то међувреме наводњавања да

буде дуго, јер онда земља испуца, стегне се и теже прима у се воду.

7. Свако наводњавање ливаде у пролеће не сме дуже трајати од 12 а највише 24 сата, после чега треба ливада да ископни и просуши се. Пролетње наводњавање врло мало ђубри ливаду. Његово се дејство у другој састоји: да заштити набујалу траву и зеља ливадска од позних мразева и хладног времена и за то је горње време наводњавања довољно.

8. Пролетње наводњавање предузима се у оним случајевима, када је ливада местимично покривена ледом. Под ледом трава бива угушена и ливада доцније показује гола, ћелава места — без траве, која се погрешно приписују летњој суши. Топла вода приликом наводњавања разједа овај лед а сунце остало докусурује.

9. Свака вода није за наводњавање ливада. Нпр. воде шумске и барске имају у себи доста хумусне и танинске киселине, које бољим пљњним травама шкоде. Воде из поља и јендека далеко су боље за ову сврху, јер имају у себи доста ђубрета, које остављају по ливади приликом наводњавања.

10. Пролетње наводњавање растерује мишеве и кртице са ливада, уништује маховину и разне ливадске корове, растреса травино бусење у које после улазе слободно ваздух и светлост, и раствара у земљи хранљиве материје, које ливадској трави служи као храна. Као што је јесење наводњавање насушна потреба за испошњене ливаде, тако је пролетње за јаке и плодне ливаде. Многе добре ливаде удвоструче принос кад се с пролећа на показани начин наводњавају. „Тежак“.¹⁾

¹⁾ Лист „Тежак“ излази у Београду.

Мајка светога Петра.

Свети Петар у рај пође,
за њим мајка теком тече,
па говори стара мајка:

„Стан' причекај, сине Петре,
да ја с тобом у рај пођем!“

Ал' беседи свети Петар:

„Врат' се натраг, моја мајко,
колико се живовала,
неси раја достајала,
неси гладног нахранила,
неси жедног напојила,
нит' си голог оденула,
неси слепом уделила,
ни за душу наменула,
не мож', мајко, у рај поћи!“

Српска народна пјесма.

Шта се збива у нас и у свијету.

За „Српско Коло“. Послали су нам претплату за „Српско Коло“: Јово Бадрић, из Мајских Пољана 28 К 90 ф.; Светозар Марковић, парох из Огара 6 К 40 ф.; Јефтимије Новаковић, парох из Јамине 9 К 60 ф.; д-р Бранко Михајловић из Товарника 10 К; Илија Дракулић из Коренице 22 К 40 ф.; Радивој М. Опсеница из Шврачкава Села 41 К 60 ф.; Аксентије Бановчанин из Голубинаца 9 К 60 ф.; Адам Гравара, учитељ из Острожина 19 К 20 ф.; Милан Добричевић из Сиска 3 К 80 ф.; Данило Подунавац „велеиздајник“ из Пакраца 9 К 60 ф.; Глишо Трбић из Будимаца 6 К 40 ф.; Илија Симић, учитељ из Тржића 6 К 40 ф.; Илија Станић трговац с Удбине 28 К 28 ф.

Избори. У Госпићу, Вараждину и Бошњацима изабрани су кандидати, чланови бивше народне странке, које је на темељу споразума с баном Томашићем подупирала српско-хрватска коалиција. То су д-р Кришковић, д-р Рорауер и д-р Амруш. Противкандидати су били франковци: д-р Ружић, д-р Јуринац и д-р Пребег, те су свечано пропали!

Ту морамо споменути с великим весељем и задовољством, да су франковачки кандидати у сва три котара добили мање гласова него 1908. године. То значи да у хрватском народу франковци губе земљиште под ногама.

Краљ и прилине у Хрватској. Ми знамо како су Раух и Векерле криво обавештавали краља, да су сви народни људи у Хрватској, а у првом реду самосталци, велеиздајници. Како сад јављају бечке новине, краљ је недавно рекао, да је потпуно задовољан с приликама у Хрватској, ма да владу подупире тобожња велеиздајничка коалиција.

„Српска Мисао“. Срби самосталци из Срема покренули су у Сремским Карловцима поново лист „Српска Мисао“. Излази уторником, четвртком и суботом. На годину лист стоји 8 К, а поједини број стоји 2 потуре (филира). Препоручујемо овај лист пријатељима.

Валеријана Прибићевића дочекао је, приликом његова доласка у Карловце, силан српски свет, преко 4000 душа. Одушевљење је било неописано. Радикали ни овај пут нису могли бар на часак остати Срби и људи, него су гадно напали и Валеријана и Адама Прибићевића у „Застави“. Радикалски „Српски Одјек“ из Земуна жали, што су браћа Прибићевићи пуштени на слободу.

Нови велики жупани. На испражњено великожупанско мјесто у Огулину постављен је за великог жупана Ђуро Дедовић. Сријемски велики

жупан Имбро пл. Хидегети, прозвани „паша“ мировљен је, а на његово мјесто постављен за великог жупана Бела пл. Адамовић.

Побједа коалиције. У Карловцу су у градско заступство изабрани коалирци све до једног. У Пакрацу је изабран за жупанијског скупштинара једногласно „велеиздајник“ Стево Зукановић. Франковци се нису усудили ни поставити свога кандидата.

Црногорски кнез Никола помиловаће, како јављају новине, приликом педесетогодишњице свог владања све Црногорце, који су осуђени ради велеиздаје на лажи Настићеве. Ако то кнез учини, њему ће српски народ много тога заборавити, што је под његовом владом учињено у Црној Гори задњих година.

Успех путовања краља Петра. Краљ Петар вратио се са свог путовања. Срби у Србији дочекали су га с највећим одушевљењем код повратка, јер овај пут ће много користити Србији.

Русија је зајамчила Србији сигурност и помоћ у њену раду, да се ослободи од економског робовања нашој држави. Русија ће дати велике погодности српској трговини. То исто учиниће и Турска. Уз то је Турска пристала, да се са границе Србије преко Турске изгради жељезница до Јадранског Мора. Тако Србија неће морати извозити робе своје преко наше државе, него ће имати близу море и бити слободна од ђуди и ђефова државника и политичара, који равнају овом државом. Уз то ће Турска признати у Турској српску народност, а Срби у Турској добиће у Дебру свог владику.

То су све велики успеси. Ускоро ће син краљев, наследник престола Александар поћи на путовање по владарским дворевима.

Нано Чеси граде школе. У „Виенци“ од фебруара ове године стоји ово: „Грађу за школу у Штикову дао је из своје шуме град бесплатно, сви су власници циглана (опека) дали бадава цигле и пријеп. Све каменарске послове извршиле су бесплатно удруге каменара Довоз материјала у град обавили су бесплатно сељаци из околице. Градњу је извео бесплатно чешки градитељ, а плаћу за раднике сакупиле су чешке госпођице и госпође.“

А како се код нас граде школе? Како се уздржавају оне које већ постоје? Жалосно и прежалосно!

Какови смо, тако нам и јест. Докле год не увидимо важност просвјете, дотле нам нема ни препорода ни слободе; јер то се постизава једино просвјетом.

Чеси то давно схватише, за то и јесу најнапреднији народ у читавој Аустро-Угарској и културно и господарствено и политички.

Зато, угледајмо се у Чехе!

3—4 стална места. Млађи Срби учитељи, који су радили успешно већ у српским земљорадничким задругама имаду првенство.

Ко на та места рефлектира, нека одмах своју понуду поднесе на *Савез Српских Земљорадничких Задруга у Загребу.* 1195

Крава без добре ливаде.

Некакав сељак прода једном трговцу добру краву. Она је давала сваки дан десет ока млека. После неког времена виде трговац сељака. Заустави га и рече му:

— Чујеш, пријатељу, она крава није добра. Не даје ми више од две, три оке млека.

На то му сељак одговори:

— Драги аго, ја сам ти продао своју краву, али ти нисам продао своје ливаде.

Одговори уредништва.

М. П. у В. Ц. Како ваш допис није онда увршћен, јер није имао потписа, то је негдје замечено и немамо га.

М. Б. у Ц. Б. Не можемо штампати јер је превелико за наш мали лист, а тиче се само вашег села. Те неуредности код ваше општине, боље код вашег начелника, пријавите старијој области, а не помогне ли, обратите се на свог посланика, да интерпелира у сабору.

П. М. М. § 32. задружног закона гласи: „Сваколика непокретна имовина задруга дијели се по броју мушких и женских чланова, који су овлаштени у задрузи *оног дана, кога се затражи диоба*“.

Дакле, ако се последије ко роди или умре, на то се не узима обзир. Дијели се по том, колико је било чланова оног дана, када сте Ви код опћ. поглаварства предали молбу за диобу.

За онај пренос запитајте у грађанском уреду. То се не ће дијелити по задружном закону, кад није уписано на задругу, него по грађанском закону. Мораће се провести оставинска расправа.

Дописнику из Срба. Немојте се љутити што дописа против Туљка не уврштавамо. Наш је лист мален за то. Кад би штампали све дописе, не би имали мјеста за друго. Кад ради којешта, треба га пријавити старијој области. Не позове ли га на одговорност, треба се обратити ради помоћи на заступника. А доста је и у „Србобрану“ писано против њега.

Алекси у Т. По § 42. закона о земљишним заједницама може се дијелити заједница, кад то закључи главна скупштина већином од двије трећине чланова. Они који се неће дијелити могу и на даље остати у заједници.

Српски родитељи (старатељи), који желе да упуте своје ваљане баке од — 12 до 15 година, — на изучавање разних, корисних заната, осталих привредних струка, страних језика и тако даље, нека се пријаве што пре код својих месних учитеља, свештеника, или писмено управи „Друштва Привредник“ у Загребу, па ће добити одмах сва даљна нужна упутства. Исто важи и за ваљане здраве Српкињице (макар и сиромашне или без родитеља биле) које управа Привредника у српске породице склања и намешта — а преко Српских женских доброт. задруга.

Свака птица своје јату,
Сваки братац своје брату.

„Српско Братство;

задруга за узајамно помагање“,

исплаћује не само посмртнину од **К 2.000** (велико коло), од **К 1.000** (средње коло) или од **К 500** (мало коло), него се брине и за сирочад својих редовних чланова.

Српско Братство основало је из свог чистог добитка и прилога изванредних чланова „Фонд за сирочад Српског Братства“. Из тог фонда снабдева се сирочад одјећом и путним трошком, те се предаје или путем „Привредника“ на занате и трговину, или се школује.

Позивљу се Срби и Српкиње из австроугарске монархије, који су здрави, а стари су између 24. и 55. године, да се одмах упишу као редовни чланови (бар у мало коло) у ову добротворну задругу.

Да задруга узмогне што више српске сирочади спремити за живот, моли она све имућније Србе и Српкиње, да прилажу за дјецу сиромашније браће и сестара, (јер не дао Бог, можда тим и нехотице чинимо добро и својим позним потомцима) те да буду задружни добротвори (приложе бар једампут најмање **К 100**), подупирачи (прилажу сваке године најмање по **К 6**) или прилагачи (прилажу кадгод хоће и колико хоће). — Уписе прима и сва извјешћа дава **Управа (Zagreb, Писа бр. 7)**, па и повјереници, гдје их има. 15

Новоотворена опанчарска радња

Пане Рудић у Петрињи

препоручује се пошт. опћинству за израдбу сваковрсних опанака.

СРПСКО КОЛО д. д. у Загребу

ПРОДАЈЕ ОВЕ КЊИГЕ:

Пајо Обрадовић:

„Резервиран катар“ цијена Круна 1.—

Коста Мајкић:

„Борба чешког народа“ „ „ 0·80

Сремски самосталци „ „ 0.20

— Све три књиге **К. 1.60** франко. —

Наручују се упутницом.

КОРЕНИЦА.

Па у Кореници на сред тржишта и неђељног сајма, продаје се новосаграђена једнокатна кућа са балконом, по најновијем стилу саграђена, за сваку трговину прикладна, у којој г. Вујо Д. Опсеница свој трговачки посао води.

Ко овакову кућу, а на најбољем мјесту у Кореници жели купити, нека се обрати на

Дану пл. Будисављевића-Србенду

пошта Кореница (Лика).

МУШКАРЦИ! Цурење, печење и све болести мехура лијечи сигурно **ГОНТОЛ**, како то **оверовљене** признанице доказују. **Гонотол се једе**, дакле нема **шприцања**. Само 3 лончића без даљњег трошка за 12 круна шаље дневно

Љекарна САЛВАТОР, Рума бр. 157.

(Славонија).

1198

Лековито варошко

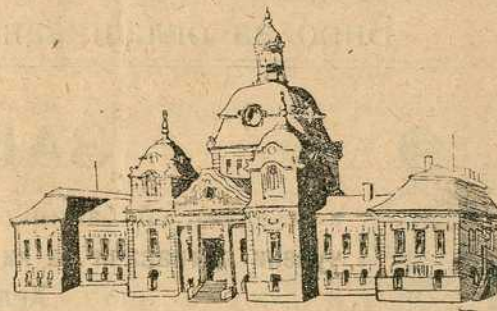
АРТЕСКО КУПАТИЛО

Фрање Ракоцаја пут. - У **НОВОМ САДУ**. - Телефон бр. 264.

Отворено преко целе године.

Надалеко припознато, те хиљадама похваљено као лековито купатило, с најјачом садржином јодне лековите воде, кој је по исказу првака хемичара, потпунија него садржина јод у купатилу Липику.

Најлековитија сумпорна вода за лечење **Ишиаса**, хроничне реуме, костобоље и севогине, женске болести и т. д.

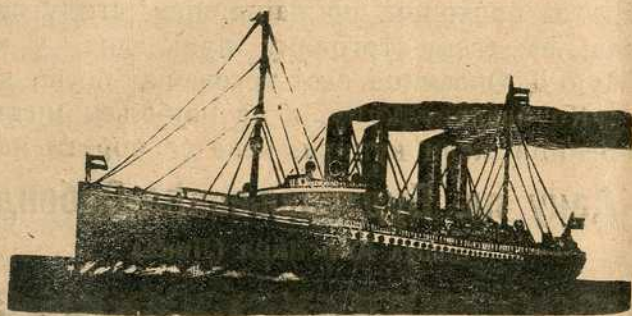

Сваковрсна лечења ладног купања. Угљене киселине, фанго, блатне и сумпоровите купке. Електрична купања. Сваковрсне лековите и вибрационе масаже. Радиогенова лечења са пићем и купањем. Сунчана, ваздушна и у песку купања. Раскошно парно купатило. Дивна дворана за читање, за одмарање, одлично уређена гостиона са елегантним гостинским собама и добром кујном. Возња аутомобилом до купатила и натраг у варош. Сталан купалишни лекар. Комбиниране јефтине цене за купке. Диван ценовник се на захтев шаље бесплатно и франко.

УПРАВА КУПАТИЛА.

БРЕМЕН = АМЕРИКА

Од кр. земаљске владе уз јамчевину од 50.000 Круна повлаштена пословница за одпрему путника сељачког и радничког staleжа из Загреба преко Бремена у Америку, Азију, Африку и Аустралију.

СЈЕВЕРО=ЊЕМАЧКИ ЛОЈД
ЗАГРЕБ прије **Ф. МИСЛЕР**

Петрињска улица 85.

775

Чудо од Буквара!

Господине! Ти си нас сиромаше са твојим Букваром без по муке научио да читамо и пишемо од св. Николе до Три Јерарха. Фала ти.

Никола и Лазар Анђелковић, бозације.

Чим узме овај Буквар у руке било младо, било старо, одмах уме и да чита и да пише. Ко ми пошаље са поштанском упутницом 55 погура, тај га одмах добија са плаћеном поштарином. Ulma, Temesmegye.

Љубомир Јовановић

821 1-20

школски управитељ и учитељ.

МОКРЕЊЕ

у кревету приписује се често несташности, док је ова мана заправо последица ослабљене затворне мишице мјехура. Препоручује се потражити од Institut Sanitas, Velburg P 319. Bayern бесплатну упуту о лечењу. Добу и спол особе, која од тога трпи мора се назначити. 680

ПРОДАЈЕ СЕ.

Кућа са зградама, виноградом, ливадом, ораницом и пашњаком скупа 52 јутра за продати. Цијена 40.000 круна.

Кућа са зградама, воћњаком, ливадом, растовом шумом, скупа 145 јутара за продати. Цијена 32.000 круна.

Кућа са зградама, подкућницом, виноградом и шумом, скупа 47 јутара за продати. Цијена 29.600 круна.

Поближе упуте уз прилог марке за одговор даје:

1096

Стево Алавања, Вировитица (Славонија).

Оглашујте у „Српском Колу“.

Биро за оглашивање П. Крстоношића у Новом Саду.

ЗАШТО СЕ ПАТИТЕ

којекаким збубаним опасачима за килу кад је **лечнички доказано**, да вам моји чувени потпасачи за нилу сигурну помоћ могу пружити, тако да сте безбрижни и дању и ноћу. Хиљаду захвалница од оних, који се помогли, стоје свакоме на увид.

Даље препоручујем све потребне **справе за лечнике, бабице, хrome и с конштаком**. За болеснике **све справе**. Разашиље се под највећом тајном. — Иштите ценовник бадава и франко.

АУГУСТ ЦИГЛЕР у Новом Саду (Ujvidék)

преко од Централног Кредитног Завода I./K.

4106